

(savivaldybė, mokykla)

klasės mokinio (-ės)

(vardas ir pavardė)

LENKŲ KALBA (GIMTOJI)

II egzamino dalis

Testas

2009 m. brandos egzaminų pagrindinė sesija

2009 m. gegužės 18 d.

Trukmė – 1 val. 30 min.

Wskazówki:

- Sprawdź, czy w zestawie egzaminacyjnym nie ma czystych kartek lub innych widocznych błędów drukarskich. Poinformuj o tym egzaminatora.
- Pisać możesz ołówkiem, jednak oceniane będą tylko zadania napisane piórem lub długopisem (kolor atramentu, wkładu – niebieski). Nie można kreślić ani używać korektora.
- Pisz czytelnie. Za nieczytelne odpowiedzi otrzymasz 0 punktów.
- Wykonując zadania testu, odpowiedzi formułuj zwięźle i zrozumiale. Odpowiedzi muszą się zmieścić w przeznaczonych dla nich miejscach.
- Na brudnopis jest przeznaczona ostatnia strona.

EGZAMINO VERTINIMAS TAŠKAIS

I dalis (rašinys arba interpretacija)			II dalis (testas)	TAŠKŲ SUMA
Turinio vertinimas	Raiškos vertinimas	Raštingumo vertinimas		

Vertinimo komisijos pirmininkas: _____
(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai (I) _____
(parašas, vardas ir pavardė)

(II) _____
(parašas, vardas ir pavardė)

TEKST I

Tadeusz Konwicki

Kronika wypadków miłosnych (urywek)

1. Wicio szedł zwirową aleją, która niczym sprężyna opasywała górę zamkową. Szedł sobie lekko, bez pośpiechu, nastawiając twarz słońcu, co siedziało mocno pośrodku siwego nieba. Czasem zerkał w bok, trochę za siebie, i widział wtedy zbity tłum różnorakich dachów podobnych grzbietom zwierząt, które głowy ukryły w kanionach wąskich ulic. Drzewa stały już w przezroczystych, seledynowych obłokach wycinających się listków.

Minął wielki krzyż powstańców z 1863 roku, chciał nawet podejść, żeby jeszcze raz przeczytać pamiątkową tablicę, ale się rozmyślił, zachował tę możliwość na drogę powrotną, jeśli się wszystko nie uda. Nadleciał skądś wesoły żółty motyl, Wicio zamachnął się czapką, lecz owad poszamotał się przez moment w podszewce i już leciał dalej między pierwsze trawy wspinające się ku słońcu.

Potem Wicio siadł na starej ławce pozieleniałej od zeschniętej pleśni. Siadł tak, żeby bez specjalnego wysiłku widzieć plac Łukiski, gdzie za dwuszeregiem kasztanów stał gmach gimnazjum żeńskiego, i zarazem mieć przed oczami oba przedmieścia, dolne i górne, ściśnięte lasami, co waliły się na nie ze spadzistych wzgórz.

Najpierw Wicio zaatakował żółtawy gmach gimnazjum. Przypiął się wzrokiem do ciemnych rozpadlin okiennych i zaczął powtarzać szeptem jak modlitwę:

– Słuchaj mnie, bądź posłuszna moim rozkazom. Jestem wrednym, samolubnym, piekielnie zimnym osobnikiem. Jeśli zdobyłem się na taki czyn, musisz wykonać natychmiast moje polecenie.

2. Ale w tej sekundzie u dołu alejki pokazał się jakiś staruszek w ogromnym kapeluszu pilśniowym¹ i w jesionce ze zrudziałym, aksamitnym kołnierzem. Wicio musiał przerwać zaklęcia. Czekał cierpliwie, aż emeryt przejdzie. Tymczasem starzec dosyć marudził, wyjął chusteczkę, długo trąbił zakatarzonym nosem, potem wzdychając, oglądał miasto z lotu ptaka. W końcu poszedł do góry, gdzie czerwieniła się baszta zamku Giedymina.

– Słuchaj – podjął Wicio przerwana hipnozę – masz w tej chwili wstać i przyjść do mnie. Specjalnie dla ciebie zwagarowałem dzisiaj. Opuściłem ważne lekcje, nadszarpaną swoją opinię, może nawet zaryzykowałem wyrzuceniem z budy. Liczę do dziesięciu. W ciągu tych dziesięciu sekund musisz wynurzyć się spomiędzy drzew.

3. Zaczął liczyć. Zrazu normalnie, potem coraz wolniej. Ale nikt się nie wynurzał. Kiedy jął wreszcie odmierzać połówki, a nawet czwarte części sekundy, zza tych drzew, przesłaniających zakręt alejki, wyszła młoda kobieta popychająca wózek z dzieckiem. Wicio pomagał jej wzrokiem, pchał oczami ten popiskujący wehikuł, lecz niewiele to pomogło. Młoda matka siadła na końcu tej samej ławki, wzięła się do poprawiania pieluch. (...) Teraz mówił prawie bez głosu, żeby młoda kobieta nie podsłuchiwała hipnozy.

– Ostatni raz rozkazuję ci przyjść do mnie. Jeśli nie przyjdiesz, będziesz żałowała całe życie. Nigdy na ciebie nie spojrzę, nigdy do ciebie nie odezwę się, nigdy wieczorem nie przyjdę, żeby ciebie podglądać. Ale gdy posłuchasz, i to natychmiast, wezmę cię w ramiona...

Hipnoza została ponownie przerwana. Matka wstała raptem, wsadziła głowę pod budę wózka, coś tam szczebiotała, a potem energicznie ruszyła do góry. Wicio odprowadził ją niezyczliwym wzrokiem do zakrętu.

4. – Zaklinam cię ostatni raz – rzekł wreszcie normalnym głosem. – Musisz ulec mojej sile. Nigdy nikogo o nic nie prosiłem. Pierwszy raz w życiu błagam ciebie. Chociaż właściwie wcale nie błagam, tylko rozkazuję. Czekam tu na ciebie i masz w tej chwili stawić się przede mną.

Jakieś dwa psy, walcząc ze sobą, przeleciały krawędzią alejki, brzegiem przepaści, pod którą było miasto. Gdzieś w głębi tych kamiennych jarów odezwała się syrena fabryczna. Nabierała stopniowo mocy i szła nad miastem jak krzyk rozpaczy.

– No dobrze – westchnął Wicio. – Proszę bardzo, mogę nie rozkazywać. Niech będzie. A więc błagam z całej siły, z całej wewnętrznej mocy modlę się, żebyś usłuchała i przyszła. A jeśli nie, to tak cię przeklnę, że zobaczysz.

¹ Pilśniowy – gęsty, zbity materiał z włókien wełny.

5. – Dzień dobry – usłyszał raptem za sobą. Zerwał się przerażony z ławki i zobaczył ją uśmiechniętą, zaróżowioną od szybkiego marszu pod górę. Była w granatowym mundurku i w granatowym berecie ozdobionym niklowym znaczkiem z otwartą księgą i kagankiem oświaty. Spod beretu wysypywała się cała masa popielatoaksamitnych włosów.

– Dzień dobry – powtórzyła, bo on ciągle mrugał głupawo powiekami. – Kazał mi pan przyjść, więc jestem.

– Ja nic nie kazałem – zastękał Wicio.

– Jak to, przecież czułam wyraźnie takie fluidy². No i musiałam zwagarować, choć dziś mamy najważniejsze sprawdziany przedmaturalne.

– Ale ja naprawdę nie chciałem – Wicio zrobił się czerwony. – To jakaś pomyłka.

– Wiem, że pan nie chciał. Odniosłam po prostu książkę.

Zadania do tekstu 1

1. Wypisz z tekstu 4 epitety, które wywołują efekty kolorystyczne (wraz z określonymi wyrazami).

1) _____ 3) _____

2) _____ 4) _____

(2 punkty)

2. Określ użyte w podanych cytatach środki artystyczne (w prawej kolumnie wpisz odpowiednią nazwę: *oksymoron*, *porównanie*, *metafora*, *personifikacja* – każda z tych nazw może wystąpić tylko jeden raz):

Cytat	Nazwa środka artystycznego
<i>aleja niczym sprężyna</i>	
<i>widział tłum dachów</i>	
<i>lasy waliły się na przedmieścia</i>	
<i>piekielnie zimny</i>	

(2 punkty)

3. Wypisz z tekstu 2 nazwy miejsc lub obiektów, które wskazują na to, że akcja toczy się w Wilnie.

1) _____ 2) _____

(1 punkt)

4. Z 1. akapitu wypisz zdanie, oddające pogodny i beztroski nastrój Wicia.

(1 punkt)

Punkty		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

² Fluidy – tu: nieuchwytny wpływ wywierany przez człowieka lub przedmioty.

5. Hipnozę Wicia przerywają „niepożądane” w tym momencie postaci. Wskaż je oraz wymień po 4 połączenia wyrazowe, nazywające ich czynności.

Postać	Czynności
_____	1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____
_____	1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

(2,5 punktu)

6. Jakich argumentów używa Wicio w swojej hipnozie, chcąc zmusić dziewczynę do przyścia? Wypisz z 2. części tekstu 4 odpowiednie zwroty.

- 1) _____
2) _____
3) _____
4) _____

(2 punkty)

7. Z 5. części fragmentu wypisz dwa połączenia wyrazowe, za pomocą których dziewczyna wyjaśnia powody swego przyścia.

- 1) _____
2) _____

(1 punkt)

8. Wyraż tę samą myśl inaczej, stosując zamiast wyróżnionych wyrazów synonimy.

owad *poszamotał się* przez moment – _____musisz *wynurzyć się* spomiędzy drzew – _____psy *przeleciały* krawędzią alejki – _____energicznie *ruszyła* do góry – _____

(2 punkty)

9. O jakiej porze roku toczą się opisywane wydarzenia? Odpowiedz i wypisz z tekstu dowolny cytat, który na to wskazuje.

Pora roku: _____

Cytat: _____

(1 punkt)

Punkty
I II III

10. W zaklęciach chłopak używa różnych form gramatycznych czasownika. Wypisz po 1 przykładzie czasownika:

a) w 1. osobie czasu teraźniejszego (tryb oznajmujący) – _____

b) w 2. osobie czasu teraźniejszego (tryb oznajmujący) – _____

c) w 2. osobie trybu rozkazującego – _____

(1,5 punktu)

11. Wypisz z 1. i 3. części tekstu zwroty metaforyczne, które wyrażają następujące czynności wzrokowe chłopaka:

a) Zaczął patrzeć na gmach gimnazjum – _____

b) Usilnie patrzył w okna – _____

c) Śledził wzrokiem wózek – _____

d) Patrzył odchodzącej kobiecie w plecy – _____

(2 punkty)

12. Wyjaśnij, co znaczy czasownik *hipnotyzować*.

Hipnotyzować – _____

(1 punkt)

13. Potwierdź lub zaprzecz każde zdanie, wpisując w każdej klatce TAK lub NIE:

	Zdanie	TAK lub NIE
a.	Wicio i dziewczyna chodzili do tego samego gimnazjum.	
b.	Wicio i dziewczyna zwagarowali tego dnia.	
c.	Wicio na początku nie był przekonany, że jego zamysł się uda.	
d.	Siedząc na ławeczce, Wicio mógł widzieć plac Łukiski z lotu ptaka.	
e.	Staruszek miał na głowie kapelusz i trąbkę w ręku.	
f.	Wicio ucieszył się na widok kobiety z dzieckiem.	
g.	Zjawienie się dziewczyny sprawiło go w zakłopotanie.	
h.	Wicio odniósł dziewczynie pożyczoną wcześniej książkę.	

(2 punkty)

14. Napisz, z jakiego powodu rumieńce pojawiły się na twarzy:

Dziewczyny – _____

Chłopaka – _____

(1 punkt)

Suma punktów za zadania 1–14

TEKST II

Adam Mickiewicz

Dziady, cz. IV
fragment

Gustaw:

(powoli, z czułością)

A ona tak jest czuła, tak łącno dotkliwa³,
 Jako na trawce wiosenne puchy,
 Które lada⁴ zefiru⁵ zwiewają podmuchy
 I lada rosa obrywa.
 Każde wzruszenie moje natychmiast ją wzruszy,
 Każdy przyostry wyraz zadraśnie;
 Od cienia smutku mego jej wesołość gaśnie:
 Tak znaliśmy nawzajem czucia wspólnej duszy,
 Co jedno pomyśliło, już drugie odgadło.
 Całą istnością połączeni ściślo⁶,
 Spojrzawszy tylko na twarzy zwierciadło,
 Serce nasze jak w czystym widzieliśmy stoku.
 Jakie tylko uczucie na mych oczach błysło,
 Natychmiast lotem promyka
 Aż do jej serca przenika,
 I na powrót błyszczący w oku.

Zadania do tekstu 2

15. Wybierz odpowiednie zakończenie podanego zdania. Zaznacz właściwą odpowiedź.
 W powyższym fragmencie jest mowa przede wszystkim o:
 a) wpływie wiosennej przyrody na uczucia człowieka
 b) smutku
 c) wzajemnych uczuciach
 d) samotności
 (0,5 punktu)
16. Wypisz połączenia wyrazowe, za pomocą których poeta wyraził następujące myśli:
 a) każde niedelikatne słowo urazi – _____
 b) jej radość znika – _____
 c) całkowicie złączeni ze sobą w jedną całość – _____
 d) błyskawicznie pojawia się w jej sercu – _____
 (2 punkty)
17. Wybierz odpowiednie zakończenie podanego zdania. Zaznacz wybraną odpowiedź.
 Bohater w przytoczonym fragmencie *Dziadów*:
 a) wypowiada się w 1. osobie
 b) jest narratorem
 c) jest ukryty
 d) jest podmuchem zefiru
 (0,5 punktu)

³ Łacno dotkliwa – wrażliwa.⁴ Lada – najmniejszego (zefiru); najmniejsza (rosa).⁵ Zefir – lekki, łagodny wiatr.⁶ Ściślo – ściśle.

Punkty		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

18. Wyjaśnij w formie zwięzłego tekstu treść poniższego cytatu. W swojej interpretacji uwzględnij dwa główne elementy treści zdania:

*Tak znaleźliśmy nawzajem czucia wspólnej duszy,
Co jedno pomyślało, już drugie odgadło.*

(4 punkty)

19. Potwierdź lub zaprzecz każde zdanie odpowiednio do każdego z omawianych fragmentów, wpisując w każdej klatce TAK lub NIE.

	<i>Kronika wypadków miłosnych</i>	<i>Dziady, cz. IV</i>
1. W tekście jest zawarta informacja o wyglądzie dziewczyny		
2. W tekście zawarta jest informacja o cechach wewnętrznych dziewczyny		
3. Chłopaka i dziewczynę łączą więzy miłości		
4. Chłopak jest samolubnym osobnikiem, który chce oszukać dziewczynę		

(2 punkty)

Suma punktów za zadania 15–19

Zadania z nauki o literaturze

20. Określ rodzaje literackie podanych fragmentów. Swoją odpowiedź uzasadnij, podając po jednym argumentem.

Utwór	Rodzaj	Przykładowa cecha wyróżniająca
<i>Kronika wypadków miłosnych</i>		
<i>Dziady</i>		

(1 punkt)

Punkty

I

II

III

21. Uzupełnij puste klatki tabeli.

Autor	Tytuł utworu	Imiona zakochanej pary bohaterów
A. Mickiewicz		
	<i>Quo vadis</i>	
		Barbara i Bogumił

(3 punkty)

Punkty		
I	II	III

Suma punktów za zadania 20–21

Zadania z kultury języka

22. Usuń błędy w następujących zdaniach (6 błędów). Przepisz zredagowany tekst.

Samą piękniejszą książką o miłości jest powieść T. Konwickiego „Kronika wypadków miłosnych”. Historia pierwszej miłości maturzystów powstała od tęsknoty autora do krainy młodości. Na podstawie tej powieści Andrzej Wajda zdyął film. Konwicki nietylko napisał do niego scenarjusz, ale też zagrał jedną z ról.

(3 punkty)

23. W podanych zdaniach w wolne miejsca wpisz odpowiednie niepowtarzające się spójniki, w razie potrzeby postaw przed nimi niezbędne przecinki:

Chłopak zbliżył twarz do książki _____ nagle policzkiem dotknął włosów dziewczyny. Raz tylko jeden zdarzyło mu się zemdleć w życiu _____ teraz zdawało mu się _____ zemdleje po raz drugi. Oddychał z trudem _____ serce gwałtownie pędziło mu krew do gardła, dławiąc go niemal. Na tę jedną chwilę został przerwany most ponad dzielącą ich przepaścią.

(2 punkty)

Punkty		
I	II	III

Suma punktów za zadania 22–23

Ocena wykonania zadań testowych

	Maksymalna suma	1	2	3
<i>Suma punktów za zadania 1–14</i>	22			
<i>Suma punktów za zadania 15–19</i>	9			
<i>Suma punktów za zadania 20–21</i>	4			
<i>Suma punktów za zadania 22–23</i>	5			
<i>Suma punktów</i>	40			

Brudnopis

